

ORDIN
ПРИКАЗ

Светлана nr. 139-0
mun. Chișinău

Cu privire la aprobarea codului de etică și deontologie a lucrătorului medical și a farmacistului, lucrătorului nemedical în cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui

În temeiul Hotărîrii Guvernului nr.192 din 24.03.2017 cu privire la aprobarea Codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, Codului Muncii a Republicii Moldova, în scopul al reglementării conduitei, valorilor și angajamentelor morale fundamentale în baza cărora se exercită profesiunea de lucrător medical și de farmacist, lucrător nemedical în cadrul instituției, în scopul reglementării și organizării eficiente a activităților instituției, în corespundere cu Regulamentul de activitate a Centrului Național de Transfuzie a Sângelui,

ORDON:

1. Se aprobă Codul de etică și deontologie al lucrătorului medical și al farmacistului, a lucrătorului nemedical în cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui (conform anexei).
2. Se ia act de informare și executare necondiționată prevederile Codul de etică și deontologie al lucrătorului medical și al farmacistului, a lucrătorului nemedical în cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui, aprobat prin prezentul ordin.
3. Vicedirectorii medicali, vicedirector calitate, șefii de subdiviziuni medicale și nemedicale, asistente medicale principale, toți angajații instituției vor organiza și asigura activitatea desfășurată în instituție aplicând necondiționat normele stabilite în Codul de etică și deontologie al lucrătorului medical și al farmacistului, a lucrătorului nemedical în cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui.
4. Șef serviciu juridic va asigura distribuirea prezentului Cod și informarea fiecărui angajat a instituției sub semnătură personală.
5. Se recomandă și propune Comitetului sindical al instituției de a stabili Codul de etică și deontologie al lucrătorului medical și al farmacistului, a lucrătorului nemedical în cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui ca parte componentă și obligatorie a Contractului colectiv de muncă.

Controlul executării ordinului în cauză mi se atribuie personal.

Director

Svetlana Cebotari

CODUL

de etică și deontologie al lucrătorului medical și al farmacistului, lucrătorului nemedical în cadrul centrului național de transfuzie a sângelui

Dispoziții generale

1. Codul de etică și deontologie al lucrătorului medical și al farmacistului, a lucrătorului nemedical (în continuare –*Cod*) reglementează conduita, valorile și angajamentele morale fundamentale în baza cărora se exercită profesiunea de lucrător medical și de farmacist și de angajat ca lucrător nemedical în cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui.

2. Prezentul Cod are drept scop:

- a) stabilirea normelor de conduită pentru lucrătorii medicali și farmacistul, lucrător nemedical din cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui;
- b) creșterea prestigiului și consolidarea autorității profesiei de lucrător medical și farmacist dar și lucrător nemedical;
- c) instituirea unor standarde unice de conduită pentru toți lucrătorii medicali și farmaciști, lucrătorii nemedicali;
- d) informarea cetățenilor cu privire la conduita pe care trebuie să o respecte toți lucrătorii medicali și farmacistul din cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui;
- e) prevenirea eventualelor încălcări de origine morală.

3. Codul se realizează prin intermediul următoarelor obiective:

- a) ocrotirea drepturilor donatorilor de sânge/componente sanguine și pacienților;
- b) conștientizarea și asigurarea unui comportament respectuos și etic a tuturor salariaților instituției cu donatorii de sânge/componente sanguine, vizitatorii, personalul medical altor instituții medico-sanitare și altor instituții;
- c) apărarea demnității și a prestigiului profesiei de medic și farmacist, coleg de serviciu, angajat a instituției.

4. Normele prezentului Cod se întemeiază pe prevederile legislației Republicii Moldova, ale tratatelor și convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, a Hotărârii Guvernului nr.192 din 24.03.2017 cu privire la aprobarea Codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, precum și prevederile actelor normative care reglementează activitatea profesională a lucrătorului medical și farmacistului, a lucrătorului nemedical, salariați ai Centrului Național de Transfuzie a Sângelui

Principiile de conduită în activitatea medicală și farmaceutică

5. Lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorii nemedicali din cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui trebuie să fie model de comportament etico-profesional.

6. În exercitarea profesiei și îndeplinirea obligațiilor conform fișei de post se ghidează de următoarele principii:

6.1. *professionalism:*

- a) lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedicali au obligația să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, promptitudine și corectitudine;
- b) lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedicali în exercitarea profesiei și obligațiilor conform fișei de post, acordă prioritate intereselor donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului, care primează asupra oricăror alte interese;
- c) lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical trebuie să dea dovadă de maximă vigilență în acordarea serviciilor medicale și în evitarea complicațiilor previzibile la pacientul aflat în îngrijirea lor;
- d) este interzisă practicarea de către lucrătorul medical sau farmacist, lucrătorul nemedical la unele activități care dezonoarează activitatea realizată conform specificului subdiviziunii în care activează sau a instituției.
- e) lucrătorii medicali și farmaciștii, lucrătorii nemedicali ce activează în instituție se vor abține, inclusiv în afara practicii profesionale sau a orelor de activitate în instituției, de la acte de natură să compromită imaginea ca angajați ai instituției;

6.2. *independență profesională* – lucrătorul medical și farmacistul se bucură de independență profesională, libertatea prescripțiilor și actelor medicale pe care le consideră necesare, în limitele standardelor aprobate în acest scop;

6.3. *onestitate:*

- a) lucrătorul medical și farmacistul au obligația să exercite actele medicale conform competenței profesionale dobândite cu corectitudine;
- b) în exercitarea profesiei, lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical trebuie să manifeste stimă față de alte persoane, acționând și discutând sincer și corect orice chestiune;

6.4. *integritate:*

- a) lucrătorul medical și farmacistul au obligația de a susține sănătatea fizică și mintală a omului, de a promova un mod sănătos de viață, de a preveni îmbolnăvirile și de a ușura suferințele, respectând dreptul la viață și demnitate al ființei umane, fără discriminări pe criterii de sex, vârstă, rasă, culoare a pielii, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, domiciliu, dezabilitate, infectare cu HIV/SIDA, precum și pe alte criterii;
- b) lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical au obligația de formare și menținere a unor relații profesionale în raporturile cu alți lucrători medicali și farmaciști din alte entități medicale;

6.5. *respect și acceptare:*

- a) în exercitarea profesiei dar și în exercitarea obligațiilor funcționale conform fișei de post, lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical trebuie să fie toleranți, atenți și înțelegători cu alte persoane, cu părerile și valorile acestora;
- b) relația lucrătorului medical și a farmacistului cu donatorul de sânge/componente sanguine și cu pacientul și reprezentantul legal al acestuia trebuie să fie bazată pe respect mutual, încredere, confidențialitate și toleranță;

6.6. *responsabilitate, bunăvoință și solitudine:*

- a) în exercitarea profesiei, lucrătorul medical și farmacistul își asumă deplina responsabilitate în legătură cu deciziile luate;
- b) lucrătorul medical și farmacistul, în exercitarea profesiei, au obligația de a oferi prioritate calității actului medical, stării de bine și îngrijirii la cel mai înalt nivel a donatorului de sânge/componente sanguine/ pacientului;
- c) lucrătorul medical și farmacistul sunt obligați să participe la activități de formare continuă în conformitate cu prevederile Contractului Colectiv;

d) lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical trebuie să colaboreze și să coopereze cu colegii din cadrul instituției cât și din alte instituții în interesul stării de bine a donatorului de sânge/componente sanguine/pacientului;

6.7. încredere:

calificarea profesională și nivelul moral al lucrătorului medical și farmacistului trebuie să inspire încredere donatorului de sânge/componente sanguine/pacienților;

6.8. confidențialitate:

lucrătorul medical și farmacistul, după caz și lucrătorul nemedical sunt obligați să păstreze confidențialitatea informațiilor referitoare la donatori de sânge/componente sanguine/pacienți, obținute în cadrul activității sale profesionale;

6.9. loialitate:

a) lucrătorul medical și farmacistul acționează cu bună-credință în relația cu donatorul de sânge/componente sanguine/pacientul;

b) lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical au obligația să se abțină de la orice act sau faptă care poate prejudicia imaginea, prestigiul sau interesele legale ale Centrului Național de Transfuzie a Sângelui sau ale donatorului de sânge/componente sanguine/pacientului.

7. Dacă lucrătorul medical sau farmacistul consideră că nu are suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, el este obligat să solicite un consult cu alți specialiști sau să trimită pacientul la aceștia.

Autoritatea profesională și prestigiul lucrătorului medical și al farmacistului, lucrătorului nemedical

8. Autoritatea lucrătorului medical și a farmacistului, lucrătorului nemedical reprezintă un capital moral personal și depinde de pregătirea profesională a acestuia. Autoritatea lucrătorului medical și a farmacistului presupune un anumit prestigiu, reputație și faimă a persoanei în cauză.

9. Fiecare lucrător medical sau farmacistul, lucrător nemedical au obligația de a reacționa și a raporta Angajatorului cazurile care ar putea afecta imaginea și autoritatea profesională, ar avea impact negativ asupra prestigiului profesiei de medic și farmacist, ar afecta reputația Centrului Național de Transfuzie a Sângelui, sesizate în cadrul activității profesionale.

10. Lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical trebuie să participe nemijlocit la crearea și protejarea imaginii pozitive a profesiei și a instituției pe care o reprezintă.

11. Lucrătorul medical și farmacistul pot veni cu un mesaj public oficial din partea Centrului Național de Transfuzie a Sângelui doar la împuternicirea primită din partea Angajatorului. Orice informație oferită, fie donatorului de sânge/componente sanguine/pacientului, fie reprezentanților mass-media, trebuie să țină doar de competența lui profesională.

12. Încrederea pacientului reprezintă un indicator al calității serviciului medical.

Perfecționarea și folosirea cunoștințelor profesionale

13. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să își dezvolte și să își perfecționeze continuu cunoștințele și abilitățile profesionale, pe parcursul întregii activități, să sporească autoritatea și prestigiul profesiei medicale, pentru a merita stima și încrederea pacienților și a colegilor.

14. Autoinstruirea este o responsabilitate importantă și permanentă a membrilor comunității medicale și farmaceutice.

Integritatea lucrătorului medical și al farmacistului

16. Lucrătorul medical și farmacistul au obligația să evite implicarea în acte de corupție sau mituire. Aceștia nu vor emite certificate sau alte documente medicale care să aducă lor personal sau pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit.

17. Este interzisă înțelegerea dintre doi sau mai mulți lucrători medicali, dintre lucrătorii medicali și farmaciști sau dintre lucrătorii medicali sau farmaciști și personalul auxiliar, angajat în unitatea medicală sau farmaceutică, în vederea obținerii unor avantaje materiale.

18. Lucrătorul medical și farmacistul nu pot, sub niciun motiv, să condiționeze diagnosticarea și tratamentul pacientului, solicitând de la acesta, de la tutore sau rudele sale bani, cadouri, servicii și alte avantaje.

19. Lucrătorul medical și farmacistul au obligația să protejeze confidențialitatea informațiilor referitoare la pacienți, obținute în cadrul activității profesionale.

20. Se interzice practicarea oricăror forme de înșelăciune.

21. Lucrătorul medical și farmacistul vor refuza să efectueze vreo procedură care poate aduce prejudicii pacientului.

22. Se interzice orice colaborare sau sprijin al persoanelor care practică ilegal profesiunea de medic sau farmacist. Lucrătorul medical și farmacistul au obligația să informeze organele de drept competente despre existența unor astfel de situații.

Normele de conduită în activitatea medicală și farmaceutică

23. Profesia de medic și farmacist este incompatibilă cu duritatea, apatia, ignoranța, indiferența, aroganța, nerăbdarea, corupția, discriminarea, stigmatizarea, care afectează și discreditează atât autoritatea unui lucrător medical ori farmacist în parte, cât și a colectivului profesional, a medicinei în ansamblu.

24. Lucrătorul medical și farmacistul nu pot fi implicați în realizarea unor acte degradante pentru ființa umană.

25. Lucrătorul medical și farmacistul au obligația morală să aducă la cunoștința organelor competente orice situație care ar putea prezenta pericol pentru sănătatea publică.

Normele de conduită în raport cu donatorul de sânge/componente sanguine și pacientul

26. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să ofere donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului, la cererea acestuia, informații depline și inteligibile despre starea sănătății sale, despre etapele perioadei predonare/postdonare, tratamentului, riscurile și rezultatele scontate.

27. În cazul în care sunt întocmite documente medicale, persoana la care se referă documentul emis trebuie informată cu privire la conținutul acestuia.

28. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să respecte dreptul de decizie al donatorului de sânge/componente sanguine, pacientului, fără a-i impune convingerile personale și fără a exercita presiuni psihice asupra acestuia.

Consimțământul și acordul informat al donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului

29. Consimțământul donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului este exprimat în condițiile legii.

30. Consimțământul va fi acceptat doar după informarea deplină a donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului cu privire la diagnostic, prognostic, alternativele donării de sânge și/sau componente sanguine, imunizări/reimunizări, terapeutice, riscurile și avantajele acestora.

31. Lucrătorul medical trebuie să se asigure că refuzul donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului nu este condiționat de un moment de afect sau de suprasolicitare psihică. În cazurile menționate, lucrătorul medical va oferi suport donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului în luarea deciziei în conformitate cu datoria profesională, obiectivul primordial fiind viața, sănătatea și beneficiul donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului.

32. Consimțământul donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului poate fi acceptat numai în formă scrisă și se perfectează prin înscrierea în documentația medicală a acestuia, cu semnarea obligatorie de către donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului și medicul curant sau personalul medical, unde vor fi indicate explicit denumirea și condițiile actului medical preconizat, precum și riscurile posibile.

33. În situația pacienților minori sau a persoanelor cu capacitate limitată de exercițiu, consimțământul va fi exprimat de tutore, reprezentanți legali sau alte persoane desemnate.

34. În cazul în care motivul incertitudinilor depășește competența profesională și are aspect social, juridic sau alt aspect nonmedical, se recomandă consultarea comitetelor de etică (bioetică) existente la nivel instituțional, care se vor pronunța în acest sens, prin emiterea recomandărilor respective.

Confidențialitatea și secretul profesional

35. Confidențialitatea este dreptul donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului ca informația referitoare la starea sănătății sale fizice și psihice, aspectele intime ale vieții personale să nu fie divulgată unor persoane terțe, în condițiile Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

36. Lucrătorul medical și farmacistul au datoria de a proteja confidențialitatea informațiilor referitoare la donatorii de sânge/componente sanguine și pacienți, obținute în cadrul activității lor profesionale prin procesul de acumulare, stocare, transmitere, primire ori distrugere a datelor.

37. Informațiile confidențiale pot fi dezvăluite:

- a) în cazul prevenirii afectării majore sau punerii în pericol a sănătății donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului, a unei terțe persoane juridice în condițiile reglementate prin acte administrative aprobate în acest scop;
- b) la cererea organului de urmărire penală și instanței judecătorești în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau a cercetării judecătorești;
- c) în alte situații prevăzute de lege.

38. Divulgarea informației private, în cazurile menționate la pct.37, trebuie să se facă cu precauție, fără a aduce prejudicii morale donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului, cu maxim respect pentru demnitatea acestuia.

Refuzul de a acorda asistență medicală

39. Lucrătorul medical poate refuza efectuarea unui act medical din motive profesionale temeinice, care pot fi argumentate prin lipsa cunoștințelor suficiente și a calificării specifice în domeniu sau în cazul unor posibilități tehnico-materiale limitate pentru a efectua asistența solicitată, cu excepția cazurilor de urgență vitală.

40. Lucrătorul medical poate refuza să acorde asistență medicală atunci când devine imposibilă stabilirea unui contact terapeutic cu pacientul care manifestă o implicare psihoemoțională negativă. În astfel de cazuri lucrătorul medical va trimite pacientul către un alt lucrător medical, cu calificare similară, pentru acordarea asistenței medicale necesare.

Atentarea la viața, integritatea fizică și psihică a donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului

41. Prin acțiunile sale profesionale, lucrătorul medical și farmacistul nu vor supune donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului la niciun act interzis de lege, chiar dacă există cererea expresă a donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului respectiv sau a reprezentantului acestuia.

42. Lucrătorul medical și farmacistul nu vor asista și nu vor îndemna donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului la sinucidere sau autovătămări prin sfaturi, recomandări, împrumut de instrumente și alte mijloace, precum și va refuza orice explicație sau ajutor în acest sens.

43. Lucrătorul medical are obligația de a informa în detaliu orice donator de organe, țesuturi, sânge, componente sanguine despre natura intervenției preconizate și consecințele posibile.

Normele de conduită colegiale

44. Lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical vor avea un comportament bazat pe respect, corectitudine și amabilitate în relațiile cu toți colegii.

45. Blamarea și defăimarea colegilor în prezența donatorilor de sânge/componente sanguine și pacienților, a personalului sanitar sau al altor persoane, precum și orice expresie sau act capabil să compromită încrederea în angajații instituției și autoritatea acestuia constituie o încălcare a regulilor etice și deontologice.

46. Lucrătorul medical și farmacistul, lucrătorul nemedical vor cere părerea unui coleg sau vor recomanda donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului consultarea altor colegi în cazul în care consideră că propriile abilități și cunoștințe sunt insuficiente.

47. În cazul în care pacientul este consultat de un grup de specialiști, aceștia se vor retrage pentru a discuta cazul. După ce specialiștii vor ajunge la un consens, medicul va comunica bolnavului rezultatul consultării.

48. În cadrul consultului medical comun se va păstra atmosfera de stimă și respect reciproc și se va exclude orice manifestare de superioritate față de medicul.

49. Cazul și observațiile critice nu se vor discuta în prezența donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului sau a altor persoane străine, chiar dacă este vorba de lucrători medicali sau farmaceutici ce se află în subordine.

Erorile medicale și riscul profesional

50. Poziția pe care o adoptă lucrătorii medicali și farmaciștii față de eroarea medicală trebuie să aibă drept criteriu esențial binele donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului.

51. Fiecare lucrător medical și farmacist este obligat, din punct de vedere moral, să raporteze specialiștilor din domeniu comiterea unor greșeli (erori) proprii sau depistarea acestora în lucrul colegilor săi, în cazul în care pot fi afectate viața, sănătatea și binele donatorului de sânge/componente sanguine și pacientului.

52. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să ia în considerare și să evalueze cele mai mici riscuri prin atitudine prudentă și acuratețe, inclusiv riscurile supuse normării, adică susceptibile de evaluare anticipată, precum și riscurile nesupuse normării, rezultate din situații de urgență.

53. În scopul reducerii erorilor medicale, lucrătorul medical și farmacistul trebuie să acționeze cu prudență, scepticism obiectiv, vigilență și entuziasm moderat, să dea dovadă de scrupulozitate științifică.

Răspunderea pentru încălcarea prevederilor codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, lucrătorului nemedical

54. Lucrătorii medicali și farmaciștii, lucrătorii nemedicali sunt obligați să respecte prevederile prezentului Cod în activitatea instituției și în raport cu alte entități, colaborarea/conlucrarea care este cu impact direct/indirect asupra activității Centrului Național de Transfuzie a Sângelui.

55. Lucrătorii medicali și farmaciștii, lucrătorii nemedicali care încalcă normele stabilite prin fișa de post și alte acte normative ce reglementează activitatea instituției, prezentul Cod, precum și prevederile altor acte normative naționale vor fi atrași la răspundere disciplinară.

56. Răspunderea disciplinară a lucrătorului medical sau a farmacistului, lucrătorului nemedical nu exclude răspunderea penală, contravențională, civilă sau materială a acestuia.

Dispoziții finale

57. Prezentul Cod intră în vigoare din data aprobării prin ordinul instituției și poate fi parte componentă a Contractului colectiv de muncă.

58. Modificarea și completarea Codului în cauză se efectuează în corespundere cu actele normative în vigoare.